

Education (digital) for gender equality and against sexual violence in Greece

Σύμφωνα με την Έκθεση Ισότητας των Φύλων της Ευρωπαϊκής Κοινωνικής Επιτροπής, οι γυναίκες και στον 21ο αιώνα εξακολουθούν να αποτελούν την πλειοψηφία των οικονομικά ανενεργών ατόμων, να είναι πιο ευάλωτες στη φτώχεια, τον κοινωνικό αποκλεισμό και τη βία και να αντιμετωπίζουν ακόμα μεγαλύτερες οικονομικές δυσχέρειες.

Σήμερα, οι άνισες συνθήκες ζωής και εργασίας των ανδρών και των γυναικών επιδεινώνονται, εξαιτίας και των συνεπειών της σοβαρής οικονομικής κρίσης σε παγκόσμιο, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο. Στην Ελλάδα, η πολύπλευρη επίθεση της κρίσης στα κεκτημένα δικαιώματα των γυναικών, πολλαπλασίασε τα εμπόδια ισότητας στην αγορά εργασίας, οδηγώντας έτσι ένα τεράστιο αριθμό νέων γυναικών στην ανεργία. Επέβαλε τη μαζική επιστροφή τους στο σπίτι, έριξε στις πλάτες τους το έλλειμμα του κοινωνικού κράτους με την απλήρωτη παροχή υπηρεσιών φροντίδας, που τις αποστερεί επιπλέον από προσωπικό χρόνο και δυνατότητα ενασχόλησης με τα κοινά και την πολιτική.

Ως ηχηρό και δυσάρεστο αποτέλεσμα προέκυψαν οι πολλαπλές μορφές βίας που υφίστανται οι γυναίκες και στις οποίες αδυνατούν να αντιδράσουν, η ασφυκτική συμπίεση των βασικών επιλογών ζωής τους και η συνακόλουθη εμφάνιση σημαντικών εμποδίων στην πορεία χειραφέτησής τους. Όμως, σε περιόδους κρίσης, είναι βέβαιο ότι η αρχή της ισότητας των φύλων δεν αποτελεί πολυτέλεια, αλλά βασική συνιστώσα της αναπτυξιακής, κοινωνικής και οικονομικής πολιτικής, με την οποία επιχειρείται σήμερα η διέξοδος από την κρίση. Είναι βαθιά πεποίθηση στο κράτος ισονομίας ότι η δίκαιη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη έχει ανάγκη από την πλήρη αξιοποίηση του ανθρωπίνου δυναμικού, απαλλαγμένη από έμφυλες ανισότητες.

Η εκπαίδευση ως βασικός μηχανισμός παραγωγής γνώσης αναπόδραστα παράγει και αναπαράγει έμφυλους καταμερισμούς και ανισότητες. Ωστόσο μπορεί να αποτελέσει εξίσου δομικό παράγοντα δημιουργίας και προαγωγής της έμφυλης ισότητας υπό το πρίσμα μιας ολιστικής και διεπιστημονικής προσέγγισης. Προς αυτή την κατεύθυνση απαιτείται διαρκής και συστηματική μελέτη της σχέσης φύλου και εκπαιδευτικής διαδικασίας. Η ψηφιακή λοιπόν δημιουργική ενασχόληση των μαθητών Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης αναφορικά με τα θέματα ισότητας των φύλων και τις λεγόμενες έμφυλες ταυτότητες αποτελεί μονόδρομο σήμερα. Καθίσταται έτσι επιτακτική η είσοδος και αξιοποίηση προγραμμάτων όπως αυτά που εκπονεί και δημιουργεί η ομάδα του «Χαμόγελου του Παιδιού» από την εκπαιδευτική κοινότητα στην Ελλάδα και όσοι έχουμε διευρυμένη αρμοδιότητα σε σχολικές μονάδες Δημοτικού, Γυμνασίου και Λυκείου έχουμε την ευθύνη να δημιουργούμε τις προϋποθέσεις ομαλής εισδοχής των προγραμμάτων τύπου CONVEY στα σχολεία. Καθίσταται σήμερα επιτακτική η ανάγκη δημιουργικής συμμετοχής των μαθητών στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα σε δραστηριότητες όπως το πρόγραμμα CONVEY η και άλλες που θα αναπτυχθούν μελλοντικά διότι αποτελούν μια ελκυστική και χρήσιμη πρόταση ενεργοποίησης των μαθητών προκειμένου να συνειδητοποιήσουν τις πολιτικές στήριξης της ισότητας των φύλων, την αποφυγή χρήσης βίας με έμφυλη αναφορά αλλά και περαιτέρω σεξουαλική παρενόχληση με αποδέκτες γυναίκες, μαθήτριες, προσφυγόπαιδες κλπ.

Σκοπός του παρόντος άρθρου είναι η ανάδειξη της πολυεπίπεδης συναρμογής του φύλου στην εκπαιδευτική πράξη και η αναγκαιότητα εισαγωγής του στην εκπαίδευση ως βασικού ερμηνευτικού εργαλείου, στη βάση προώθησης της έμφυλης ισότητας, της δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Αποτελεί γεγονός αναμφισβήτητο πως η σοβούσα κρίση από το 2009 έχει διεισδύσει σε όλες τις εκφάνσεις του βίου των ελληνικών οικογενειών και όχι μόνο στον οικονομικό τομέα, αλλά κυρίως στον τομέα της βιοηθικής, της κοινωνικής προσαρμογής, της δημοκρατικής αντιμετώπισης όλων ανεξαιρέτως των μαθητών, κυρίως των κοριτσιών όποιο και αν είναι το πολιτισμικό υπόβαθρο από το οποίο προέρχονται. Οι προσφυγική κρίση συνιστά ένα νέο πεδίο προβλημάτων τα οποία καλείται το σύγχρονο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα να λάβει μέριμνα, να βρει λύσεις και να δώσει διεξόδους

χωρίς συχνά να έχει τα όπλα που απαιτούνται για το σκοπό αυτό. Συνάμα αποτελεί και μια πολύπλευρη ευκαιρία συνειδητοποίησης της διαφορετικότητας, της πολυπολιτισμικότητας και των δυνατοτήτων για την κοινωνική ανάπτυξη και ευημερία που πηγάζουν από την όσμωση με τους πρόσφυγες και την δυναμική που συνακόλουθα έπεται. Οι ροές των προσφύγων – μεταναστών από το 2015 και μετά δημιούργησαν ένα ξεχωριστό πολύμορφο τοπίο με ποικίλες αντιδράσεις από την ελληνική κοινωνία προξενώντας αναταράξεις στην σχολική πραγματικότητα με κυρίαρχο ερώτημα την ισότιμη πρόσβαση όλων των μαθητών που ζουν στη χώρα στην ελληνική εκπαίδευση. Μπορούν όλα τα παιδιά να μετέχουν στη γνώση; Είναι έτοιμο το ελληνικό σχολείο να δεχθεί τα προσφυγόπουλα στις τάξεις του; Η έμφυλη βία που αναπαράγεται στις οικογένειες μεταφέρεται και σε ποιο βαθμό στα σχολεία; Επηρεάζει τους πρόσφυγες μαθητές;

Το ζητούμενο είναι ποιες δράσεις και πρωτοβουλίες είμαστε ικανοί και έτοιμοι να ξεκινήσουμε και με ποια μορφή να τις υλοποιήσουμε προκειμένου να μειώσουμε και ίσως μακροπρόθεσμα να εξαλείψουμε, τα φαινόμενα έμφυλης και άλλης βίας, και παράλληλα να προωθήσουμε αποτελεσματικά την ισότητα των φύλων δημιουργώντας έτσι τις σταθερές βάσεις για μια δημοκρατική εκπαίδευση. Σύγχρονες μέθοδοι ψηφιακής εκπαίδευσης όπως το πρόγραμμα CONVEY με απευθείας ενεργοποίηση των μαθητών στις τάξεις της τυπικής εκπαίδευσης αποτελούν πιθανότατα μια περιοχή νέα και πολλά υποσχόμενη για το ελληνικό σχολείο.

Το πρόβλημα που καλείται να επιλύσει η σύγχρονη εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα της κρίσης συμπυκνώνεται στο ερώτημα: Πώς μπορούν οι εκπαιδευτικοί να διαμορφώσουν ένα ασφαλές και συμπεριληπτικό περιβάλλον για όλους τους μαθητές; Πώς μπορούν να διασφαλιστούν ίσες ευκαιρίες για όλα τα άτομα, προκειμένου να αποκτήσουν πρόσβαση σε ποιοτική εκπαίδευση, απαλλαγμένη από τον εκφοβισμό και τη βία που απορρέει από στερεότυπα για τα φύλα; Η μάθηση και άλλες κοινωνικές εμπειρίες συμβάλλουν στη διαμόρφωση απόψεων, στάσεων και δεξιοτήτων προκειμένου η σχολική εκπαίδευση να διαδραματίζει καταλυτικό ρόλο στην καταπολέμηση της ανισότητας μεταξύ των δύο φύλων, της ισότιμης πρόσβασης στο μορφωτικό αγαθό. Βασική συνιστώσα για το σκοπό αυτό είναι ο πολλαπλασιασμός των διαδικτυακών ψηφιακών παρεμβάσεων εντός σχολικού περιβάλλοντος με απευθείας εμπλοκή των μαθητών στην εκπαιδευτική διαδικασία για την προστασία της ισότητας των φύλων, της σεξουαλικής παρενόχλησης με όποια μορφή και αν συναντάται στον κοινωνικό ιστό της σύγχρονης Ελλάδας.

Εκτός από το «Χαμόγελο του Παιδιού», το οποίο εκπονεί και υλοποιεί προγράμματα όπως το CONVEY στην κατεύθυνση της ευαισθητοποίησης των μαθητών μέσω της ψηφιακής εκπαίδευσης τους στη σχολική τάξη, βασικό πυλώνα προς την κατεύθυνση αυτή συνιστούν τα προγράμματα της Γενικής Γραμματείας για την Ισότητα των Φύλων όπως αναλύονται ακροθιγώς παρακάτω στο βαθμό που αφορούν στην εκπαίδευση στην Ελλάδα σήμερα.

Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2016-2020 (ΕΣΔΙΦ).

Το ΕΣΔΙΦ είναι εθνικής εμβέλειας και οι στρατηγικοί στόχοι που τέθηκαν για τη νέα περίοδο είναι οι εξής:

- Η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των γυναικών, με έμφαση στις ευπαθείς ομάδες πληθυσμού και τις γυναίκες μετανάστριες και γυναίκες πρόσφυγες,
- Η πρόληψη και αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών στην οικογένεια, την εργασία και την κοινωνία,
- Η στήριξη της απασχόλησης των γυναικών και η άρση των συνεπειών της μείωσης της ανδρικής απασχόλησης όσον αφορά στις έμφυλες ταυτότητες και τις σχέσεις των δύο φύλων,
- Η προώθηση της ισότητας στην εκπαίδευση, τον πολιτισμό, τα μέσα ενημέρωσης και τον αθλητισμό,
- Η άρση των έμφυλων ανισοτήτων στην υγεία,
- Η ισόρροπη συμμετοχή των γυναικών στα κέντρα λήψης αποφάσεων,

Στο παρόν άρθρο θα επικεντρωθούμε στον παρακάτω άξονα που μας αφορά κυρίως:

ΑΞΟΝΑΣ: ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΜΕ

Πάγια θέση και πεποίθηση της ΓΓΙΦ αποτελεί η σημαντικότητα του ρόλου της εκπαίδευσης για την προώθηση των ζητημάτων ισότητας και την παραγωγή και προαγωγή μίας κουλτούρας ισότητας στους/ις μαθητές/τριες στη βάση της αμοιβαιότητας, της συντροφικότητας, της αλληλεγγύης, του σεβασμού στη διαφορετικότητα.

Η ΓΓΙΦ στηρίζει τις όποιες εκπαιδευτικές προσπάθειες προώθησης της αρχής της ισότητας στην εκπαίδευση, επιδιώκει και επιθυμεί την διεύρυνση της συνεργασίας που ήδη υπάρχει με το ΥΠΠΕΘ, το ΙΕΠ και την εκπαιδευτική κοινότητα. Έχοντας επίγνωση του δομικού (παραγωγικού και αναπαραγωγικού) ρόλου που διαδραματίζει η εκπαίδευση στην προώθηση της ισότητας των φύλων, έχει αναλάβει σαφείς και συγκεκριμένες πρωτοβουλίες –δράσεις. Ενδεικτικά, αναφέρουμε:

- Υπογραφή Συμφώνου Συνεργασίας μεταξύ Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας & Θρησκευμάτων, ΓΓΙΦ, ΕΚΔΔΑ και ΚΕΘΙ με σκοπό τον σχεδιασμό και την υλοποίηση Έργου για την ευαισθητοποίηση και την επιμόρφωση εκπαιδευτικών/ στελεχών προσχολικής και πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σε ζητήματα ισότητας των φύλων και έμφυλων διακρίσεων.

- Διενέργεια διαγωνισμών {αφίσας, ψηφιακής δημιουργίας} σε όλο το φάσμα της εκπαιδευτικής διαδικασίας Π/θμια, Δ/θμια, Τρ/θμια, που υλοποιεί η ΓΓΙΦ σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας & Θρησκευμάτων και την Εκπαιδευτική Τηλεόραση με θέμα τον Έμφυλο Διαχωρισμό των Παιχνιδιών, (Α/θμια), Φύλο και Περιβάλλον (Β/θμια) και Έμφυλη Βία (Γ/θμια), ως συνέχεια των διαγωνισμών του προηγούμενου διδακτικού έτους και στόχο την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση εκπαιδευτικών και μαθητών/τριών στις αρχές της Ισότητας των Φύλων.

- Υπογραφή συμφώνου συνεργασίας με Τμήματα Αγωγής Υγείας για παρεμβάσεις στον εκπαιδευτικό χώρο αναφορικά με ζητήματα σεξουαλικής κακοποίησης και έμφυλης βίας.

Στόχος 1: Προώθηση της ισότητας των φύλων στην τυπική εκπαίδευση, την επιστήμη & την έρευνα

Οι οικονομικές, πολιτικές, κοινωνικές και πολιτισμικές αλλαγές που διαμορφώθηκαν τις τελευταίες δεκαετίες στον ευρωπαϊκό και ελλαδικό χώρο, αντανακλώνται άμεσα και στον χώρο της Εκπαίδευσης.

Μερικές από τις βασικές αλλαγές που διαπιστώνονται στον εκπαιδευτικό χώρο είναι η ισόρροπη συμμετοχή αγοριών και κοριτσιών σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες της τυπικής εκπαίδευσης, οι καλύτερες σχολικές επιδόσεις των κοριτσιών, η εισαγωγή τους με μεγαλύτερη επιτυχία στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, το γεγονός ότι τα κορίτσια καλύπτουν ποσοστό μεγαλύτερο του 50% του φοιτητικού πληθυσμού, η επιτυχής πορεία των κοριτσιών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, η αύξηση συμμετοχής και κτήσης μεταπτυχιακών και διδακτορικών τίτλων από πλευράς κοριτσιών, η οποία τους παρέχει τη δυνατότητα διεκδίκησης θέσεων υψηλού κύρους και αμοιβών και η κατάρριψη αναχρονιστικών κοινωνικών αντιλήψεων για τη γυναικεία εκπαίδευση.

Εντούτοις, η διασύνδεση της Ισότητας των Φύλων και της Εκπαίδευσης παραμένει ζήτημα ανοιχτό, καθώς, παρά το γεγονός της άμβλυνσης των έμφυλων ανισοτήτων, οι έμφυλες διακρίσεις και στερεοτυπικές επιλογές παράγονται, αναπαράγονται και επιβεβαιώνονται στις κοινωνικές πρακτικές δημόσιες και ιδιωτικές. Οι ισχύουσες έμφυλες διχοτομικές προσλήψεις και αντιστοίχως οι καταμερισμοί και ανισότητες που προκύπτουν, εντοπίζονται και αντανακλώνται και στο χώρο της εκπαίδευσης σε όλο το φάσμα της εκπαιδευτικής διαδικασίας, τις μορφές και τις βαθμίδες της. Αφορούν δε σε τομείς, όπως τα αναλυτικά προγράμματα (κρυφά και φανερά), τα εγχειρίδια και τα συγγράμματα, τις

διδασκτικές πρακτικές, τις προσδοκίες των εκπαιδευτικών απέναντι στα αγόρια και τα κορίτσια, την απουσία γνωστικών αντικειμένων που προωθούν την επικοινωνία και τη συντροφικότητα ανάμεσα στα φύλα, τη χρήση της γλώσσας που καθιστά συνήθως «αόρατο» το θηλυκό γένος, τον επαγγελματικό προσανατολισμό, την έμφυλη κατανομή των εκπαιδευτικών στην επαγγελματική ιεραρχία, στα συνδικαλιστικά όργανα και στα όργανα λήψης των εκπαιδευτικών αποφάσεων κ.α.

Ειδικότερα, όσον αφορά στις/στους εκπαιδευτικούς και τις θέσεις τους στην εκπαιδευτική ιεραρχία, αυτή έρχεται σε αντίθεση με τη διαχρονικά υψηλή σε ποσοστά συμμετοχή των γυναικών στον συγκεκριμένο χώρο απασχόλησης (π.χ. οι γυναίκες εκπαιδευτικοί στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση αποτελούν την πλειοψηφία, αλλά η εκπροσώπησή τους στα κέντρα λήψης εκπαιδευτικών και συνδικαλιστικών αποφάσεων είναι ιδιαίτερα χαμηλή) και τις θεσμικές ρυθμίσεις για την ισότητα των φύλων στην αγορά εργασίας. Ενδεικτική συνέπεια των ανωτέρω αποτελεί για παράδειγμα ο καταμερισμός των σπουδών μεταξύ των φύλων, ο οποίος είναι εμφανής τόσο στις πανεπιστημιακές σχολές, όσο και σε πεδία Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης, γεγονός που επηρεάζει αποφασιστικά τις επαγγελματικές επιλογές των γυναικών και τη μετέπειτα επαγγελματική τους σταδιοδρομία. Επιπροσθέτως, ο παραδοσιακός καταμερισμός των σπουδών συντελεί αποφασιστικά στην αναπαραγωγή της έμφυλης διάκρισης των επαγγελμάτων στην αγορά εργασίας. Έτσι, δεν είναι τυχαίο ότι η μεγάλη πλειοψηφία του ελληνικού φοιτητικού πληθυσμού των ανθρωπιστικών επιστημών εξακολουθεί να είναι γυναίκες, ενώ στις πολυτεχνικές σχολές, για παράδειγμα, το ποσοστό των γυναικών παραμένει χαμηλό.

Τα παραπάνω επιτάσσουν τη χάραξη μιας εκπαιδευτικής πολιτικής, η οποία θα ενσωματώνει πολιτικές προώθησης και διαμόρφωσης ενός αξιακού συστήματος που ενισχύει την έμφυλη ισότητα, αίροντας τις όποιες διχοτομικές προσλήψεις και κοινωνικές βάσει φύλου, φυλής, θρησκειότητας, τάξης, διακρίσεις.

Στο πλαίσιο αυτό, βασικές επιδιώξεις του νέου Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Ισότητα των Φύλων στον τομέα της Εκπαίδευσης, αποτελούν ο εκσυγχρονισμός του θεμελιακού ρόλου που διαδραματίζει η εκπαίδευση, η αξιοποίηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας στην καταπολέμηση των στερεοτυπικών αντιλήψεων, η προώθηση της ισόρροπης συμμετοχής των φύλων στην εκπαίδευση, την επιστήμη και την έρευνα, η ενίσχυση και αξιοποίηση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού και η παράλληλη εξάλειψη κάθε μορφής διακρίσεων λόγω φύλου.

Στόχος 2: Προώθηση της Ισότητας των Φύλων στη Δια Βίου Μάθηση (ΔΒΜ) και στην Άτυπη Εκπαίδευση

Η Δια Βίου Μάθηση (εφεξής ΔΒΜ) είναι πεδίο με μεγάλη συμμετοχή γυναικών, τόσο ως επιμορφούμενες- κατάρτιζόμενες, όσο και ως εργαζόμενες. Η συμμετοχή τους ήταν μέχρι το 2009 συντριπτικά μεγαλύτερη, μειώθηκε όμως μετά το 2009 (λόγω κρίσης), εξακολουθώντας όμως να είναι μεγάλο το ποσοστό τους. Κι αυτό γιατί το ασταθές και δυσοίωνο περιβάλλον την ελληνικής αγοράς μπορεί να αποτελεί σημαντικό εμπόδιο στην επιχειρηματικότητα, αλλά δεν αποτελεί εμπόδιο στην αξιοποίηση ευκαιριών για δια βίου μάθηση, δεδομένης της έμφυλης συνάρτησης της εκπαίδευσης και της αγοράς εργασίας. Κατά συνέπεια, αποτελεί ένα πεδίο, του οποίου η τεκμηριωμένη μελέτη θα οδηγήσει σε σημαντικά συμπεράσματα και προτάσεις για τη διάσταση του φύλου στον τομέα της ΔΒΜ.

Η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στην πολιτική, τις προτεραιότητες, τα προγράμματα και τις δράσεις της ΔΒΜ, αποτελεί αναγκαιότητα για την ουσιαστική αντιμετώπιση των έμφυλων διακρίσεων και της δημιουργίας στερεοτύπων. Αυτό, θα επιτρέψει τη διαφορετική θεώρηση της ΔΒΜ και θα εμπλουτίσει τη συνολική πολιτική που απαιτείται στον συγκεκριμένο τομέα.

Μεγάλη παραμένει, επομένως, η ανάγκη για συστηματική και οργανωμένη επιμόρφωση, αλλά και ευαισθητοποίηση. Η επιμόρφωση αυτή πρέπει να απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς, πολίτες, εργαζόμενους και εργαζόμενες στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα. Ιδιαίτερα για τον δημόσιο τομέα και την τοπική αυτοδιοίκηση, η επιμόρφωση σε ζητήματα φύλου, θα ήταν

σκόπιμο να επεκτείνεται στο σύνολο του ανθρώπινου δυναμικού και όχι μόνο σε στελέχη/υπαλλήλους που εκδηλώνουν προσωπικό ενδιαφέρον.

Είναι προφανές πως και στην περίπτωση της άτυπης εκπαίδευσης με τη σκοπιά του φύλου και με στόχο την προώθηση της ισότητας των φύλων, η αμφισβήτηση της πατριαρχίας, των στερεοτυπικών έμφυλων ρόλων στον ιδιωτικό και στο δημόσιο χώρο, στην οικογένεια, την εργασία, την εκπαίδευση, τον πολιτισμό, την πολιτική, κ.ο.κ., όπως και η ανάδειξη των αιτιών που παράγουν και αναπαράγουν την ανισότητα, τον αποκλεισμό με βάση το φύλο, τον σεξισμό, και όλες τις μορφές έμφυλης βίας, αποτελούν συστατικά στοιχεία της διεργασίας για την χειραφέτηση και την ενεργή ιδιότητα του πολίτη (active citizenship). Ως εκ τούτου, η ΓΓΙΦ συμπεριλαμβάνει στο νέο ΕΣΔΙΦ και δράσεις για την προώθηση της ισότητας των φύλων και την καταπολέμηση των έμφυλων ανισοτήτων και στον τομέα της άτυπης εκπαίδευσης.

Με βάση τα παραπάνω εκτεθέντα και αξιοποιώντας τους άξονες της Εθνικής Πολιτικής της Ελλάδας για την εμπλοκή της εκπαίδευσης στην προώθηση της Ισότητας των Φύλων, της μείωσης της σεξουαλικής παρενόχλησης και της ισότιμης εκπαίδευσης όλων ανεξαιρέτως των παιδιών που ζουν στη χώρα παρουσιάζονται παρακάτω όλες οι δράσεις που επίσημα πραγματοποιούνται στα ελληνικά σχολεία. Η στόχευση είναι η συνειδητοποίηση των διαστάσεων της έμφυλης βίας, η οριοθέτηση των στερεότυπων του φύλου, η πρόληψη της έμφυλης βίας (με έμφαση στη σεξουαλική βία και παρενόχληση) στο πλαίσιο της εκπαίδευσης/σχολεία στην Ελλάδα.

Δράσεις στα σχολεία και συνεργασίες με το ΥΠΠΕΘ, το ΙΕΠ και φορείς με την θεματική:

1. «44 δράσεις της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων για την εκπαίδευση το σχολικό έτος 2016-2017»:
2. «67 δράσεις της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων για την εκπαίδευση το σχολικό έτος 2017-2018»:
3. «87 δράσεις της Διεύθυνσης Σχεδιασμού, Δημιουργίας Προτύπων και Παρακολούθησης Πολιτικών Ισότητας των Φύλων της Γ.Γ.Ι.Φ. στο χώρο της εκπαίδευσης το έτος 2018»:

Στα παρακάτω λινκ θα βρείτε όλες τις εκδοτικές δραστηριότητες
<http://www.isotita.gr/en/publications/>
<http://www.isotita.gr/en/library-on-gender-and-equality/>

Στο πλαίσιο αυτό διενεργούνται και οι δράσεις που αφορούν την ενεργοποίηση των σχολικών μονάδων με το πρόγραμμα CONVEY κυρίως στην Πελοπόννησο και στην Βόρειο Ελλάδα (Κεντρική Μακεδονία, Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης) με ιδιαίτερη επιτυχία από εκπαιδευτικούς όλων των ειδικοτήτων σε σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και την ενεργό συμμετοχή μαθητών στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων σε ενδοσχολικά προγράμματα διάρκειας 10 ωρών, αλλά και στην «Θεματική Εβδομάδα» στα Γυμνάσια με ίδια διάρκεια. Το διαδραστικό παιχνίδι έχει εγκατασταθεί στα εργαστήρια Πληροφορικής των σχολείων και χρησιμοποιείται offline από τους μαθητές με την καθοδήγηση των επιμορφωμένων εκπαιδευτικών. Από την έναρξη της επόμενης σχολικής χρονιάς αναμένεται να γενικευθεί η εφαρμογή, χρήση και λειτουργία των διαδραστικού εργαλείου – παιχνιδιού “CONVEY, not a game” με την εισαγωγή περισσότερων σχολικών μονάδων στις Περιφέρειες ευθύνης των Συντονιστών Εκπαίδευσης Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας. Προς αυτήν την κατεύθυνση ευελπιστούμε να έχουμε την στήριξη και συμπαράσταση σε όλους τους τομείς των υπηρεσιών του «Χαμόγελου του Παιδιού» και φυσικά των στελεχών του.

Βιβλιογραφία

1. Acorn, A. (2004). *Compulsory compassion: a critique of restorative justice*. Vancouver, BC: UBC Press.
2. Artinopoulou, V. (2009). "Victim-offender mediation in family violence cases—the Greek experience". *Criminology and European crime policy—essays in honour of Aglaia Tsitsoura* (pp. 369–380). Sakkoulas: Athens.
3. Artinopoulou, V. (2010a). "Restorative justice and gender—the case of domestic violence" In: *Essays in honour of C. Spinellis*. Editions Sakkoulas, Athens: Spinellis.
4. Artinopoulou, V. (2010b). *Η Επανορθωτική Δικαιοσύνη: Η Πρόκληση των σύγχρονων δικαιοσύνης συστημάτων*. Νομική Βιβλιοθήκη: Athens.
5. Αθανασάτου, Ι., (2014), Εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές: 4η Θεματική ενότητα εκπαιδευτικού υλικού, Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ), Αθήνα.
6. Αθανασάτου, Ι., (2015), Έμφυλα στερεότυπα στα ΜΜΕ. Σκέψεις για την αλλαγή τους, στο Ο αγώνας της γυναίκας (Τεύχος 94), Έκδοση του Συνδέσμου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας, <http://www.leagueforwomenrights.gr>.
7. Αθανασάτου, Ι., (2014) Πολιτική Επικοινωνία-Ζητήματα Επικοινωνίας και Φύλου, 3η Θεματική Ενότητα Εκπαιδευτικού Υλικού, Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ), Αθήνα.
8. Arnot, M., Man an Ghail, M., (2008), Φύλο και Εκπαίδευση, Συλλογή άρθρων του εκδοτικού οίκου The Routledge Falmer, Β. Δεληγιάννη, Β. Καλατή, Β. Μάναγα, Κ. Πετρίδου (επιμ.), Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη.
9. Αρσέλ, Λ.Τ. (επιμ.) (2011), Βία κατά των γυναικών. Οδηγός παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών και λειτουργίας των υποστηρικτικών δομών, Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων, Αθήνα.
10. Αρσέλ, Λ.Τ., Χαρίτου-Φατούρου, Μ. και Αδαμάκη, Θ. (επιμ.), (2008), Καταργώντας τα εμπόδια: Συμβουλευτική και ενδυνάμωση γυναικών, 2η έκδ., Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα.
11. Βοσινιάδου, Σ., Δενδρινού, Β., (2008), Αντιμετωπίζοντας τις έμφυλες ανισότητες στα Πανεπιστήμια: Χρονικό Δραστηριοτήτων, Εκδόσεις ΘΕ.ΦΥΛ.ΙΣ.,
12. Πρόγραμμα Σπουδών για Θέματα Φύλου και Ισότητας, Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα.
13. Βουγιούκα, Α., (2012), Κοινωνική Πολιτική με την Οπτική του Φύλου: Αμφισβητήσεις & Προτεραιότητες, στο Βουγιούκα, Θελέρπη, Οικονόμου, Βάσσου (2012) Οδηγός για την ένταξη της οπτικής του φύλου (gender mainstreaming) στην κοινωνική πολιτική που ασκείται σε τοπικό επίπεδο & της κατάρτισης του προϋπολογισμού των δήμων με την οπτική του φύλου (gender budgeting). Α. Ηλικιωμένες Γυναίκες, Β. Γυναίκες Ρομά, Γ. Γυναίκες με αναπηρία, Δ. Μετανάστες, εκπονήθηκε στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Progress, Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων.
14. Βουγιούκα, Α., Λιάπη, Μ., Τζαβάρα, Μ., (2012), Μελέτη Χαρτογράφησης της Υφιστάμενης Κατάστασης των Γυναικών στα Κέντρα Λήψης Αποφάσεων των Συλλογικών Οργάνων της ΓΣΕΒΕΕ, εκπονήθηκε για το ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ στο πλαίσιο του έργου «Εκπόνηση Ολοκληρωμένου Σχεδίου Δράσης για την Προώθηση των Γυναικών στα Συλλογικά Όργανα της ΓΣΕΒΕΕ και για τη Λειτουργία Υπηρεσίας για Θέματα Ισότητας» του Ε.Π «Διοικητική Μεταρρύθμιση 2007-2013» της ΕΥΕ/ ΓΓΙΦ. Αθήνα: ΚΓΜΕ Διοτίμα - ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ.
15. Βουγιούκα, Α., (2011), Συμβουλευτικά Κέντρα και Δομές Υποστήριξης: Προδιαγραφές Οργάνωσης και Λειτουργίας από τη σκοπιά της έμφυλης κατανόησης της βίας κατά των γυναικών, RednoteBook, 4 Μαΐου 2011, <http://rnbnet.gr/details.php?id=2457>.
16. Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης (ΓΓ ΔΒΜ) (2013α), Έκθεση 2012 για τη Δια Βίου Μάθηση, Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού, http://www.gsae.edu.gr/images/stories/APOLOGISMOS_2013_final.pdf.
17. Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων, (2012), Εθνικό Πρόγραμμα για την Ουσιαστική Ισότητα των Φύλων - Απολογιστική Έκθεση: Νοέμβριος 2009 -Ιούλιος 2012, Υπουργείο Εσωτερικών, <http://www.isotita.gr/var/uploads/POLICIES>.
18. Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων, (2010), Εθνικό Πρόγραμμα για την Ουσιαστική Ισότητα των Φύλων 2010-2013, Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, http://www.isotita.gr/var/uploads/PLHROFORIAKO%20YLIKO/ETHNIKO_PROGRAMMA_OYSIASTIKH_IS_OTHTA_FYLWN_2010_2013.pdf
19. Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων (2009), Εθνικό Πρόγραμμα για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των γυναικών (2009-2013), Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Αθήνα, http://www.isotita.gr/var/uploads/Press/25112009_Ethniko_programma_bia.pdf.
20. Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων, (2004), Εθνικές Προτεραιότητες και Άξονες Δράσης για την Ισότητα των Φύλων (2004-2008), Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Αθήνα.
21. «44 δράσεις της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων για την εκπαίδευση το σχολικό έτος 2016-2017»: <http://www.isotita.gr/44-δράσεις-της-γενικής-γραμματείας-ισότ/>.
22. Απολογισμός των 67 δράσεων της Διεύθυνσης Σχεδιασμού, Δημιουργίας Προτύπων και Παρακολούθησης Πολιτικών Ισότητας των Φύλων της Γ.Γ.Ι.Φ. στο θεματικό πεδίο «Γυναίκες και Εκπαίδευση» το σχολικό έτος 2017-2018 (Σεπτέμβριος 2017 – Αύγουστος 2018).
23. «Η πρωτοπορία της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων στην Ε.Ε. για την εξάλειψη των έμφυλων ανισοτήτων στους τομείς της εκπαίδευσης και της δημόσιας διοίκησης»: <http://www.isotita.gr/η-πρωτοπορία-της-γενικής-γραμματείας/>
24. Αναλυτικός απολογισμός ανά μήνα των 87 δράσεων της Διεύθυνσης Σχεδιασμού, Δημιουργίας Προτύπων και Παρακολούθησης Πολιτικών Ισότητας των Φύλων της Γ.Γ.Ι.Φ. στο χώρο της εκπαίδευσης το έτος 2018.